

Ahonnán a Nap ered

Interjú Tetsuo Ito őexcellenciájával, a japán nagykövettel

Where the sun originates from

Interview with H. E. Tetsuo Ito, the Ambassador of Japan

■ **A japánok nézőpontjából az országuk nem is keleten van. Miért hívják mégis a felkelő Nap országának?**

– Országunk japán neve Nippon, vagy Nihon, ami annyit tesz: „ahonnán a Nap ered”. Szerintem ezt fordították úgy, hogy „a felkelő Nap országa”, és ez a mondat elterjedt a világon. Főleg Nyugaton használják ezt a kifejezést, mivel innen nézve tényleg a napkeleten van Japán.

■ **A II. világháború és a két atombomba után Japán éppúgy romokban hevert, mint sok más ország. Hogyan voltak képesek ilyen hamar újjáépíteni mindent, és a világ egyik legfejlettebb országává válni?**

– Japán háború utáni gazdasága a világháborúban szétrombolt ipari infrastruktúrára alapozva fejlődött ki.

Országunk szövetséges hatalmak általi megszállásának vége, 1952 után két évtizeden keresztül éves szinten 8%-os átlagos növekedést produkált, amivel elsőként lépett át a „mérsékelt fejlett” kategóriából a „fejlett” kategóriába.

Úgy tartják, hogy ez a nagyarányú megtakarításoknak, magánszektorbeli befektetéseknek, erős munkamorállal rendelkező munkaerőnek, valamint az olcsó olajnak, technikai fejlesztéseknek és a magánszektorban véghezvitt hatékony kormányzati beavatkozásoknak volt köszönhető. Japán sokat profitált a háború utáni világgazdaság gyors fejlődéséből, amit a Nemzetközi Valutaalap, valamint az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény segített elő. 1968-ban a világ második legerősebb gazdasági hatalmává vált, az Egyesült Államok után.

■ **Japánnak közel 130 millió lakosa van. Tokió és vonzáskörzete 30 millió lakosával a világ legnagyobb városiasodott területe. Sok város és ország tanulhatna a túlnépesedési problémák megoldásáról egy olyan településtől, aminek háromszor akkora a lakossága, mint Magyarországnak. Hogyan képesek megoldani az olyan kérdéseket, mint a hulladék kezelése, valamint a tiszta ivóvíz előállítását 30 millió ember számára?**

– Szerencsére Japán édes vízben gazdag ország. Tokió városának 13 millió lakosát a környék folyóiból látjuk el ivóvízzel. Sok víztisztító üzem működik a városban, hogy kielégíthessék

ezt a hatalmas vízigényt. A szemétkérdést nagy teljesítményű égetőkohókkal, valamint a Tokiói-öbölben kialakított, szivárgásmentesített mesterséges szigeteken lévő lerakókkal oldjuk meg.

■ **Országuk gazdasági nagyhatalom, a világ második legerősebb gazdasága, valamint a harmadik legnagyobb a vásárlóerő tekintetében. A világ negyedik legnagyobb exportőre és ötödik importőre. Mindez úgy hangzik, mintha egy versenyen elért, tiszteletet érdemlő eredményeket sorolnánk. Gondolja, hogy ez az állandó versenyhelyzet, a stressz az oka Japán magas öngyilkossági mutatóinak?**

– Sajnos igaz, hogy Japánban sok az öngyilkosság, de egy a kormány megbízásából összeállított kutatás szerint a legfőbb okok egészségügyi problémákból erednek, bár igaz, hogy a pénzügyi okok is egyre nagyobb fontossággal szerepelnek a listán. Nem mondanám, hogy a versengés okozta stressz a magas öngyilkossági ráta oka, mivel mindig is nehéz volt a verseny, de korábban kevesebb volt az öngyilkosság. Szeretném kiemelni, hogy nemcsak Japánban, hanem Magyarországon is magasak ezek a mutatók. A legutóbbi OECD-statisztikák szerint 2008-ban Magyarországon volt a legmagasabb az öngyilkosságok aránya, Japán pedig a második volt. Ittlétem alatt megpróbálom felderíteni a közös okokat, ha vannak.

■ **A nagykövet úrral egy asztalitenisz-versenyen találkoztunk. Milyen sportokat szeret? Mik a hobbijai?**

■ **“For the Japanese Japan is not at East so why do they call Japan the country of the Rising Sun?”**

“The Japanese name for Japan is „Nippon” or „Nihon”. Both literally mean „the sun’s origin”, that is, where the sun originates from. I think this meaning has been translated as „the Land of the Rising Sun” and this phrase has also been widely spread in the world. This phrase is mainly used in the West, for whom Japan is really in the East where the sun rises.”

■ **“The II. World War, the two nuclear bombs left Japan totally devastated like so many other countries. How did Japan managed the rebuilding process so quickly and became one of the most advanced nations of the world?”**

“Japan’s post war economy developed from the remnants of an industrial infrastructure that suffered widespread destruction during World War II.”

“Over the two decades after 1952, when the occupation by Allied Powers was over, Japan averaged an annual growth rate of 8%, enabling it to become the first country to move from „less- developed” to „developed” status in the post war era.”

“It is said that the reasons for this include high rates of both, personal savings and private-sector facilities investment, labour force with a strong work ethic, an ample supply of cheap oil, innovative technology, and effective government intervention in private-sector industries. And Japan was a major beneficiary of the swift growth attained by the post war world economy under the principles of free trade advanced by the International Monetary Fund and the General Agreement on Tariffs and Trade, and in 1968 its economy became the world’s second largest, following that of the United States.”

■ **“Japan’s population is nearly 130 million people. The capital of Tokyo and several surrounding prefectures, is the largest metropolitan area in the world, with over 30 million residents. A town that has three times higher population than entire Hungary could show many towns and countries how to cope with**

– A feleségemmel részt vettünk az első budapesti nagykövetségeknek tartott asztalitenisz-bajnokságon, és nagyon élveztük. Meglepően sok jó játékos van a magyar Külügyminisztériumban. Az egyikük meg is nyerte a bajnokságot. Az asztalitenisz az egyik kedvenc sportom, de csak szórakozásból játszom. Régebben golfoztam, teniszeztam, síeltem és korcsolyáztam is, mivel Japán északi részéről származom, ahol sok a hó télen.

A japán harcművészetek közül én a kendót, a japán kardvívást gyakoroltam fiatalabb korban. Idén áprilisban Debrecenben tartották a 23. kendo Európa-bajnokságot. Örömmel láttam, hogy 37 európai ország vett részt ezen a versenyen. Magyarországon közel hatszázan gyakorolják ezt a hagyományos japán sportot, többen közülük gyerekek.

Manapság legszívesebben úszom. Elhatároztam, hogy legalább heti három alkalommal elmegyek úszni, hogy jó kondícióban legyek.

■ Milyen szakos volt az egyetemem?

– A közgazdaság-tudományi tanszékre jártam. Akkoriban a japán gazdaság éppen villámgyorsan fejlődött. Évente közel 10%-kal nőtt a GDP. Mivel érdekelt, hogy milyen szerep és lehetőségek várnak a japán gazdaságra a világban, lelkesen tanultam a nemzetközi kereskedelemről, a közvetlen külföldi befektetésekről, valamint az akkoriban felbukkant multinacionális vállalkozásokról, éppúgy, mint a fejlődés elősegítésének gazdasági hátteréről. A jogi és politológiai tanszéken is tanultam néhány kurzus erejéig. Ilyen volt például a nemzetközi jog, valamint a japán diplomácia története. Ezeket a területeket fontos volt ismernem ahhoz, hogy diplomata legyek, és valóban hasznosnak bizonyultak a pályafutásom során.

problems in overpopulated areas. How do they cope with such burning issues as disposing rubbish and producing clean, drinking water for 30 million people?”

“Fortunately, Japan is a country rich in freshwater and most of the water resources of Tokyo Metropolitan area that has a population of about 13 million people come from rivers which flow around the area. Tokyo has many water purification plants in order to respond to the huge demand. Concerning waste management, we have high-powered incineration facilities and, in the Tokyo Bay, landfill sites on reclaimed islands as well, which are of course protected to prevent leakage of waste.”

■ “Japan is a major economic power, has the world’s second-largest economy the third largest in purchasing power parity. It is also the world’s fourth largest exporter and fifth largest importer. Sounds like very impressive results of a competition. Do you think that this competition, the stress is the reason why Japan suffers from a very high suicide rate?”

“It is true, unfortunately, that Japan suffers from a high suicide rate, but a governmental survey shows that the biggest reason of suicide in Japan is health problem, although the rate of suicide by economic reasons increases recently. It is difficult to say that the stress from economic competition could be the reason of the high suicide rate, because we have had always economic competition around us but we had less people who committed suicide. I would like to point out that not only Japan suffers high suicide rate, but Hungary, also. According to the latest statistics published by OECD, Hungary has the highest suicide rate in 2008 among

OECD members. Japan is the second. While I am in Hungary, I am interested in learning the common causes, if any, which make our two countries’ suicide rates so high.”

■ “Turning to you Your Excellency we met at a table tennis competition. What are your favourite sports? What are your hobbies?”

“The first table tennis tournament for foreign embassies in Budapest, in which my wife and I participated, was really enjoyable. I was surprised to find that there are a lot of good players in the Hungarian Foreign Ministry. One of them won the championship. Table tennis is one of my favourite sports. I play for fun.”

“I used to play golf, tennis and enjoy skiing and skating as I am from the northern part of Japan, where we have much snow in winter.”

“Among various kinds of Japanese martial arts, I practiced Kendo, a Japanese fencing, when I was young. In April this year, the 23rd European Kendo Championship was held in Debrecen. I was delighted to learn that as many as 37 European countries participated in the competition. In Hungary there are almost 600 people including many children learning this traditional Japanese sport.”

“Nowadays, my favourite sport is swimming. I made it a rule to swim at least three days a week in order to maintain and improve my physical conditions.”

■ “What subjects were you studying at university?”

“I studied in the department of economics. At that time, the Japanese economy was in the midst of rapid economic growth, with an almost 10% yearly increase of GDP. As I was interested in the role and the future prospect of the Japanese economy in the world, I studied in earnest the theory of international trade, the theory of direct foreign investment and multinational enterprises, which had just emerged in the world economy, as well as the economics of development assistance. I also took some courses in the department of law and politics, such as the International Law and the Japanese diplomatic history. The knowledge of these fields was important to be a diplomat and it turned out to be very helpful in my later career as a diplomat.”

■ “What were your previous postings?”

“I worked three times in Moscow (twice in the period of the Soviet Union, the third time was as Minister, DCM 2002-2005), two times in Washington D.C. (the second time was as Minister in charge of the US Congress), and in Vienna and in London. From 2005 to 2008, I worked in Astana, a new capital of Kazakhstan, as Ambassador of Japan..”

■ Hol voltak a korábbi állomáshelyei?

– Három ízben is dolgoztam Moszkvában, kétszer a Szovjetunió korszaka alatt, harmadjára pedig misszióvezető-helyettesként 2002-től 2005-ig. Washingtonban kétszer dolgoztam, másodjára az Egyesült Államok kongresszusával kapcsolatos követeként. Ezekon kívül Bécsben és Londonban is dolgoztam, 2005-től 2008-ig pedig Asztanában, Kazahsztán új fővárosában töltöttem be a japán nagyköveti tisztséget.

■ Nagyon különbözik Magyarország atól, amire számított?

– Már korábban is jártam Budapesten, bár igaz, hogy az régen volt. Míg a moszkvai és bécsi nagykövetségeken dolgoztam, kétszer is Budapestre látogattam, egyszer 1978-ban, másodjára pedig 1986-ban. 1990 januárjában az akkori miniszterelnökkel, Tosiki Kaifuval tartottam, amikor hivatalos látogatásra jött Magyarországra. Minden egyes alkalommal elbűvölt szépségével Budapest, a Duna gyöngyszeme. Közel 20 évvel később visszatérve meglepve konstataáltam, hogy a Duna két partjának látképe szinte egyáltalán nem változott.

■ “Is Hungary very different from what you expected before you arrived?”

“Though it was a long time ago, I had some experiences of visiting Budapest. When I worked in the Japanese Embassies in Moscow and Vienna, I travelled to Budapest in 1978 and 1986 respectively. In January 1990, I had a chance to accompany then Prime Minister Toshiki Kaifu who made an official visit to Hungary. Every time I visited Budapest, I was very much impressed by the beautiful scenery of the so-called a gem of the Danube.

Returning to Budapest after almost 20 years, I was amazed to find that the scenery of both banks of the Danube has been kept almost unchanged.”

■ “With what plans did you arrive to Hungary?”

“Before leaving Japan, I decided to carry out two plans during my term as Ambassador to Hungary. Firstly, in order to improve Japanese people’s understanding about Japanese-Hungarian relations and activities of the Japanese Embassy in Hungary, I decided to make my best efforts to provide as much information

■ Milyen tervekkel érkezett Magyarországra?

– Mielőtt elhagytam Japánt, elhatároztam, hogy két tervet véghezviszek a magyarországi nagykövetségem alatt. Elsőként a magyar–japán kapcsolatok megismertetésének érdekében annyi információval akartam ellátni a japánokat a nagykövetség tevékenységéről, amennyivel csak lehet. Épp ezért nyitottunk egy új oldalt a nagykövetség honlapján múlt szeptemberben, ahol cikkeket és fényképeket közzlünk.

Érkezésem előtt tudomásomra jutott, hogy több rendezvényen is beszédet kell majd monda-

nom. Második célom az volt, hogy ezeket magyarul mondhasam el. Indulásom előtt három japán és angol nyelvű magyar nyelvkönyvből is tanultam, és úgy találtam, hogy a magyar nyelv egyedi és érdekes. Egy szótárral már mindent megértek a beszédeim szövegéből. Azzal, hogy magyarul mondom el a beszédeimet, a magyarok előtt tisztelgek, akik szenvedéssel teli történelmük ellenére nagy becsben tartják és ápolják nyelvüket, ami e nép egységének egyik jelképe.

■ Sok japán dolgozik vagy tanul Magyarországon?

– Körülbelül 1200 japán állampolgár él itt, többségük Budapesten és a környezetében. A rendszerváltás óta több japán cég is befektetésbe kezdett Magyarországon. Jelenleg körülbelül 120 japán vállalat működik itt, ebből 40 gyárat üzemeltet. Ezekből az üzletemberekből és családtagjaikból tevődik ki a magyarországi japán lakosság nagy része. Körülbelül ötven japán diák tanul itt zenét, a többségük a Zeneakadémián. Három egyetemen több mint 100 orvostanhallgató is tanul Magyarországon.

Lázár Ádám

ian language to be unique and interesting. With the help of a dictionary, I can now understand all passages of my speech. By delivering my speeches in Hungarian, I am happy to be able to pay my respects to the people of Hungary who, in spite of the enormous sufferings from outside throughout their history, have maintained and cherished their own language as one of the symbols of the peoples’ unity.”

■ “Are there many Japanese studying, working in Hungary?”

“There are about 1200 Japanese nationals living in Hungary, the majority of them reside in Budapest and its vicinity. Since the change of regime in Hungary in 1989, Japanese companies started to invest in Hungary, and at present there are about 120 Japanese firms operating in Hungary, including approximately 40 manufacturers. Those businessmen and their families occupy a large part of the Japanese population in Hungary. Also, there are about 50 Japanese students studying music mainly at the Liszt Academy of Music. More than 100 medical students are enrolled in three national universities.”